

út at koyra

22/97

LAGT TIL RÆTTIS: EIRIKUR LINDENSKOV

Ferðslutrygd: Roynir at fáa ungdómin at skilja ferðslutrygd

EIRIKUR LINDENSKOV

Fyri at upplýsa um ferðsluvandar, sum serliga raka ungfólk frá fimtan ára aldri upp til miðskeiðis í tjugunum, er Ferðslutrygd farið undir eitt upplýsingartilfak.

Atakið gongur út uppá at fáa so nógv ung fólk, sum til ber til, koma á eitt fyrrapartsskeið frá klokkan átta á morgni til

middags. Skeiðið verður hildið í hølunum hjá Ferðslutrygd yviri við Strond 21 í Havn. Til ber at hýsa 25-30 fólki í senn ella tað, sum umleið svarar til ein skúla-flokk, sigur Jón Kragesteen, leiðari á Ferðslutrygd.

Byrjað varð við hesum skeiðum 15. september, og var 2. g flokkurin úr Hoydølum tann áttandi, ið vitjaði Ferðslutrygd. Ætlanin er at halda fram við skeiðu-

num komandi skúlaárið.

Jón Kragesteen sigur, at átakið verður gjørt í samstarvi við politiið og ambulansutænastuna. At tað júst verður farið eftir nevnda bóli er ikki av tilvild.

Tey umboða einans 14% av fólkatálinum, men eiga tey 35% av ferðsluvánlukkunum, sum hava verið so álvarsligar, at tær hava kravt mannalív, sigur Jón Kragesteen.

Ætlanin við átakinum er, at allur ungdómur í Føroyum í omanfyri nevnda aldri skal fáa eina fyrstahonds-innføring í viðurskiptini, sum koma upp, tá ið ein ferðsluvánlukka hendir og hetta í einari skúlastovu, andlits til andlits við fólk, ið hava upplivað ferðsluvánluku. Eisini verður við filmum og myndum roynt at lýsa, hvussu ógvusliga náttúrukreftirnar leika í, tá

ið illa vil til.

Við átakinum er ikki ætlanin at koma við moralskum fremstafingri, sigur Jón Kragesteen. - Heldur verður roynt at seta avleiðingarnar av ferðsluvánlukkum í brennideplin. At seta tað dýrabera óskadda í relieff við tað brotna og syndraða - hitt ljósa og vónrika unga sinnið verður sett í relieff við tað dökka og vónbrotna. Roynet verður ikki

einans at tala til vit og skil, men eisini til kenslurnar. Málið er at geva eini so streka uppliving, at hon setur seg í mergin, so at hugburðurin á henda hátt verður ávirkaður tann »rætta« vegin, sigur hann.

Ferðslutrygd er byrjað við Studentaskúlanum í Hoydølum, og skulu tilsamans 17 flokkar higani vitjað skeiðið.

- Fegnist um at eg fekk 22 normal ár

Herit Joensen úr Vestmanna fekk skaða fyri lívið, tá hon í bili saman við sjeið orðum ungfólki fór út av vegnum oman fyri Kvívík í fjør

EIRIKUR LINDENSKOV

- Vit vóru á veg norður aftur til Vestmanna aftan á at hava verið í dansi í Havn tann 8. september í fjør, tá vanlukkan hendi. Ein drongur sat undir mær á baksetrinum, tá bilurin við okkum átta ungfólki úr Vestmanna fór út av vegnum oman fyri Kvívík, greiðir tann nú 23 ára gamla Herit Joensen úr Vestmanna frá.

Drongurin, ið koyrði bilin, var edrúur og hann koyrði ikki skjótt tá vanlukkan hendi, men hann var móður og sovnaði. Ferðin var um 70 km/t, sigur Herit Joensen.

- Bilurin fór út av vegnum, koyrði síðan fram við á skráninginum, til hann rendi á okkurt, bóltaði framav og rullaði oman av, greiðir hon frá. Herit og ein onnur genta finga álvarsligar skaða. Herit breyt sætta og sjeinda nakkageisla, meðan hin genta, sum fekk triggjar dreingir oman yvir seg, tá bilurin bóltaði, breyt ryggin. Hini fólkinu í bilinum finga bert smásnuddir, og bilførarin var tann einstigi, ið sat í trygdarbelti.

Fyrireikað upp á tað versta

- Eg varð send niður til Danmarkar beinanvegin, tí eg lammaðist. Fingrarnir vóru í lagi áðrenn er fór av stað, men teir vóru eisini lammaðir, tá eg kom niður. Eg var so lammað, at eg einans fekk rørt armarnar.

Herit Joensen er nú komin so frægt fyri seg, at hon fær gingið styttri strekki. Hon fær enn ikki nýtt armarnar til fulnar, og annað beinið fær hon heldur ikki brúkt, um enn hon fær gingið.

- Men balansan er ikki í lagi, tí fái eg illa staðið á høgra beini, sigur hon.

Tá Herit hevði verið niðri í 10 vikur, fekk hon hálskragan av og vikuna eftir gekk hon síni fyrstu fet - í einum gongubana millum tveir hjálpiarmar. Hon merkti smá framstig. Men hvørja ferð søgdu lækarnir henni, at hon kortini ikki skuldi rokna við at kunna koma at ganga aftur.

- Merkti eg tærnar - skuldi eg ganga...!

Men hon var treisk.

- Tá eg merkti tærnar, hugsaði eg bara sum so, at tá eg havi fingið samband við tærnar, so SKAL eg ganga aftur - ferdukt!

Men tað er ikki so lætt at meta um, tá galið er við nervabanunum.

- Læknarnir kunnu einki siga, og tí vilja teir heldur ikki geva tær falskar vónir.

- Teir hava sagt mær, at tað kann henda, at ein morgun eg vakni - er alt í lagi aftur, men tað kann eisini vel henda, at eg verði sum er restina av lívinum. Men afturstig verða tað ikki talan um - í øllum førum ikki av skaðanum, eg fekk, sigur hon.

- Eg vil fegin undirstrika, at í okkara føri var talan um eitt óhapp, sum kann henda fyri øll, sigur Herit Joensen, sum ikki gevur dreinginum, ið koyrði bilin, skuldina fyri, at hon helst verður avlamin restina av ævini. Mynd: Jens Kristian Vang

Øðvisi gerandisdagur
Eitt er so tað kropsliga meinið, tú fært í eini slíkari ferðsluvánluku. Men sálárliga ávirkar hetta eisini.

- Tú hevur nógv at venja teg við, tá gerandisdagurin kemur aftur. Tú kanst næstan einki gera av tí, tú fekst við framman undan - hóast høvdið tibatir er í lagi.

- Eitt nú havi eg bert møguleika at taka eini 5-

10% av teimum útbúgvingum, sum eg framman undan hevði møguleika til, sigur hon.

Herit hevði lokið HF prógv áðrenn vanlukkuna hendi, og hon hevði júst fingið arbeiði í einum barn-æðrði. Hon var eisini stoppin inn á ergoterapi-skúla í Danmark, har hon skuldi byrja í februar í ár, men tað verður av ongum.

- Eg fekk skúlan útsettan, men nú má eg boða skúlanum frá, at eg ikki fái komið - hetta er so ein av teimum tungu avgerðunum, eg skal taka.

Herit Joensen sigur, at so at siga einasta hægri útbúgvingin hon kann taka í Føroyum, er læraraútbúgvingin - og hon hevur hugsað um at søkja inn á skúlan komandi skúlaár, tí hon

heldur, at tað at vera lærari minnir um vera ergoterapeutur - og hon heldur, at tað er eitt arbeiði, hon kann klára.

Eitt hendiligt óhapp

Herit er als ikki til inn á dreingin, ið koyrði bilin hesa vanluku náttina.

- Í okkara føri var talan um eitt óhapp, undirstrikar Herit. Drongurin, ið koyrði bilin eigur als ikki at fáa nakra revsing, tí tað kann henda fyri ein og hvønn, at tú sovna, meðan tú koyrir. Talan var als ikki um skilaleysa koyring, men hon á-sannar at tey vóru ov nógv í bilinum, og at tey áttu at verið íbúndin trygdarbelti - tað fer hon so at vera hvørja ferð hon setur seg í ein bil - restina av lívinum.

Annars er Herit og drongurin, ið koyrði, góðir vinir framvegis.

- Eg havi fleiri ferðir koyrt við honum síðan vanlukkuna, og eg ivist ikki í, at hann dugir væl at koyra bil, sigur hon.

Hin gentan, sum fekk skaða, hevur brotið ryggin, og situr í dag í koyrstóli. Hóer er 27 ára gomul, og er lammað frá miðuni og niður. Eins og hjá Herit, er óvist, hvussu verður við førleikanum hjá henni í framtíðini.

Herit fegnast kortini um, at hon ikki var yngri, tá óhappið hendi.

- Eg eri glað fyri, at eg hóast alt havi havt 22 ár, har eg havi verið røsk og havi havt eitt normalt lív - tað hevði verið nógv verri, um eg bert var 16 - sigur hon, tí nú kann hon betur sláa seg til tols við støðuni, sum hon er.

Á skeiðinum hjá Ferðslutrygd greiðir Herit Joensen frá, hvussu tað er at koma so fyrri, sum hon er komin.

- Eg brúki megi sjálva sum dømi og royni á tann hátt at fáa tey at skilja álvaran í ferðslumentanini, sigur hon.

Í blaðnum í morgin hoyra vit meira um Herit og um evnið ferðslutrygd.